

2020

DK memoria

DONOSTIA KULTURA
BALANTZEA



DK
OSASUNEZ
GOZATU!
¡DISFRÚTALA
CON SALUD!
~ ~



DONOSTIA KULTURA, kultur txerto eraginkorra 2020an

Buru izan da kulturaren sektoreak pandemiaren kontra eratutako “erresistentzia”

Arlo digitalerantz egindako ziaboga bizkorrak eta osasun-protokoloak ezartzeko estrategiak berretsi dute erakunde honen lidergoa Donostiako kultur ehunean.

Donostia Kulturarekin zerikusia duten kolektibo guztiek, hala bere plantillak nola sortzaileek eta, batez ere, ikus-entzuleek, asmatu dute erreakzionatzen eta “normaltasun berrira” egokitzen.

Covid-19aren etorrerak ez gaitu atera gure bidetik: sorkuntzaren eta bertako artisten aldeko apustutik, alegia.

Bertan behera geratzeak, aforo murriztuak eta beste osasun-protokoloek definitu dute kulturarentzat zaila gertatu den urte hau; zeinean erabiltzaileen, ikus-entzuleen eta parte-hartzaileen kopuruak ez diren iritsi ohikoaren erdira (%47a ikusleen kasuan, eta %48,5a kultur etheen erabiltzaileen kasuan).

Arrakasta ez datza ikus-entzuleen kopuruetan, sektorea aktibo mantentzean baizik.

2 2020. urtean, alderdi askotan aldatu dira gure bizitzak. Eta ez dago 2020ko kultura laburbiltzerik, ezta Donostia Kulturaren balantzea egiterik ere, pandemiaren etorrerak eragindako gorabeherak aipatu gabe.

Zertzelada bat aski da gogoratzeko 2020ari esker ohartu garela zenbateraino gure pasioa babes onena izan daitekeen egoera zailetan. Liburuek, musikak, zinemak, bideo-jokoek eta, oro har, kultur sorkuntzak bizitza salbatu digute hilabeteotan. Eta hor egon da Donostia Kultura, oso egokitzapen-maila handia erakutsiz, eta eskaintza harrigarria ere bai, egoera zen bezalakoa izanda.

Pandemiaren gorabeherak kontuan hartuta, balantzerik zuzenena kronologikoa da. Izan ere, den-dena pandemiak eragindako alarma-mailaren arabera aldatu baita.

2020. urtea oso ondo hasi zen Donostia Kulturarentzat, udal ekipamendu eta programa gehienak biltzen dituen erakunde honen sorreraren 30. urteurrena betetzen zelako. Baina laster ikusi zen ez zela izango handikerietarako urtea, eta hobe zela ospakizunen ordeztu sektoreari eta herritarrei babesa ematea, oso egoera zailak ari baitziren bizitzen.

Zenbait festa normaltasun osoz eginak ziren: Erregeen Desfilea, 2020ko San Sebastian Eguneke

haurren zein helduen danborradak (23.832 danborrero kaleetan), bai Kaldereroak eta Inauteriak. Baita urte hasierako kultur programak ere: Poltsiko Antzerkia (34 emanaldi), Korner festibala (1.600 parte-hartzaile), Dkluba, Musikagela Weekend Jaialdia... Musika programazioa eta antzerkiarena eta dantzarena ere oso programazio erakargarriarekin hasiak ziren, eta ikus-entzuleen erantzuna ezin hobea zen.

Martxoan, dFERIA Arte Eszenikoen Feria egitea lortu zen, nahiz eta itxura txarra izan egoerak. Aurreko urteetako emaitzei eutsi zien: 32 konpainia 8 agertokitan, 7.000 ikus-entzule garaiko uzta eszenikorik onenarentzat.

DANBOR JOLEAK
23.832

Korner
1.600 parte-hartzaile

Poltsiko Antzerkia
34 emanaldi

dFERIA
32 konpainia / 8 agertoki
7.000 ikusle





Baina **iritsi zen martxoaren 13a**, eta harekin Alarma Egoera eta etxeratzeko agindua, herritarrak bere etxean sartzerara behartu zuena. Donostia Kulturaren 15 kultur ekipamenduek ateak itxi zituzten. Beste horrenbeste egin zuten erakundearen 240 langileek ere, baina erantzuna berehala etorri zen. Handik bi astera, martxoaren 30ean, Donostia Kultura hasia zen eduki digital berriak eskaintzen: 15 egunetan, gai izan zen online programazio berria sortzeko, kultur programazio birtual bat, DKetxean aterkiaren estalpean.

Inguruotako 100 autorek eta sortzailek baino gehiagok hartu zuten parte, eta 134 sorkuntzailan eskaini zituzten (kontzertuak, antzerkia, dantza, Ipuinaren Ordua...), denak ere DKetxean-ek bultzaturik. Aldi berean, San Telmo Museoa **#STMLoMás** jarri zuen abian, museoko piezarik nabarmenenak etxeetara hurbiltzeko bide bat, Second Canvas app-aren bitartez. Zinema arloan, Giza Eskubideen Zinemaldiak bere plataforma sortu zuen Filminen, eta film laburrak proiektatu zituen online, giza eskubideak ardatz hartuta. Larrotxene Bideok, berriz, bideotutorialak eman zituen, film laburrak emititu, baita *Transmediazine* mikromagazina ere. *Larrotxene Zuzenean* emanaldiak ere hasi ziren. Aldi gogor hartan sortu zen, halaber, *Ispilu beltza* irrati-magazina, eta harrezkero atargabe jardun du gure hiriko aktoreei eta kultur erakundeei ahotsa ematen, Donostia Kultura Irratiaren bitartez.

DKetxean eredutzat hartu zuten inguruko zenbait kultur erakundek, eta mugaz harago ere iritsi zen, nazioarteko plataforma digitaletan hartu baitzuen parte, halakoak sortu ahala. Halaxe gertatu zen *Europa at Home*-ren kasuan, edo *Redelae* programan, Latinoamerikan.

Hartara, Donostia Kulturaren lehentasunetako bat bete genuen: sektoreari ahal zen heinean laguntzea, hemengo artista batzuei beren obrak ikusgai jartzeko bidea erraztuz itxialdiaren egunik gogorrenetan.

Nabarmentzekoa da, halaber, liburutegiek hilabete horietan egindako lana, liburuak online deskargatzeko bidea emanez. Horri esker, laukoiztu egin ziren maileguak itxialdian. Hilabete horietako liburu digitalen mailegua 2019ko maileguen %80 izan zen.

**Liburuen
onlineko
deskarga**

x4



eLiburutegia



100 EGILE
134 SORKUNTZA
kontzertuak
antzerkia
dantza
Ipuinaren ordua...



Ahalegin horri guztiari errematea emateko, maiatzaren 8an kontzertu bat eman zuten zuzenean Victoria Eugenia Antzokiko teilatutik Izarok eta bere hirukoteak. Oso-osorik online ikus-entzuteko prestatua, deskonfinamendu hasierako asteak baitziren haiek, eta jendearentzako ordutegi desberdinek bide ematen zuten antzoki inguruetan jende askorik ez biltzeko. Huraxe izan zen 2020. urteak kultur arloan eskaini zigun unerik hunkigarrienetako bat.

DK etxean

+ 75.000 pertsona

75.000 lagunek baino gehiagok gozatu zuten DKetxean eskaintza, eta erakunde hau oso harro dago horregatik.

Maiatzean, deskonfinamenduarekin batera,

Donostia Kulturak bi lan-ildori ekin zien: erakusleiko digital iraunkor bat sortzeari bere sorkuntza-lanentzat, eta kultur ekipamenduak pixkanaka irekitzeari artea zuzenean kontsumitzeko.

Lehenak DK ON! zuen izena, eta Donostia Kulturaren B aurpegia -aurpegi birtuala- izateko sortu zen. Harrezkero, streaming-eko ikuskizunak edo hitzaldiak hartzen ditu, baita erakundeak bultzatutako beste sorkuntza-lan digitalak ere.

15 kultur etxeak berriro irekitzeari dagokionez, Donostia Kulturak ez zituen behin ere ahaztu hurbiltasun eskaintzaren eta zuzeneko kulturaren aldeko bokazioa eta apustua. Ordurako, zuzeneko emanaldien magiaren egarri zen jendea, eta txaloen soinu zuzenekoaren gosez.

Hala, Victoria Eugenia Antzokiak ateak ireki zituen ekainaren 10ean, eta maila horretako lehen espazio eszenikoa izan zen Estatu osoan hori egin zuena. Horretarako, *Donostia Kultura, osasunez gozatu!* mezua sortu zuen, erakundeak bere gain hartutako erronkari aipamena eginez: helburua zen bere guneetako ikus-entzuleen eta bisitarien osasuna bermatzea hurrengo hilabeteetan.



Eta halaxe izan zen! Donostia Kultura oso-oso harro dago esan ahal duelako ez duela Covid-19 kasu bakar bat ere izan bere kultur proposamenetan, nahiz eta ugariak izan ziren 2020an zehar.

Programazio eszenikoari hasiera emateko, 0 gala bat izan zen, *Piztu argiak*, osasun-langileei egindako omenaldia. Haiek bermatu zuten ondoen arduradunek erabakitako protokolo eta neurrien eraginkortasuna. Ondotik, Giza Eskubideen Zinemaldiaren bertsio txiki bat etorri zen (Giza Eskubideen Zinemaldiaren 18. aldia bertan behera geratua zen). Euskal gaiekin zerikusia zuten hiru dokumentalek berrabiarazi zuten zinema programazioa Donostian.

Bertan behera utzi behar izan ziren gertaera garrantzitsuak, hala nola Kepa Junkeraren omenaldia, hau da, 2020ko Adarra Saria.





Handik laster, Donostiako 12 liburutegietara iritsi zen deskonfinamendua, eta ekainaren 1ean ireki zituzten ateak, oinarritzko zerbitzuak eskainiz: besteak beste, aurreko hilabeteetan Donostiako etxeetan itxialdian egondako 37.000 liburuak; beste liburu batzuek ordezkatu zituzten ondoren. Izan ere, jendearen erantzuna ezin hobea izan zen liburutegiak berriro ireki zirenetik. Aste gutxi batzuetan, gainditu egin zen bisitarien %70. Hala, Donostiako Liburutegien Sareak 409.045 bisita izan zituen urtean (%48 2019arekin alderatuta), eta 296.265 obra utzi zituen maileguan (2019arekin alderatuta %65).

Ekainaren 2an ireki zituen ateak San Telmo Museoak ere, gune guztiz seguru bihurtuta ordurako. Koldobika Jauregi artistaren sorkuntza-jarduera bat izan genuen. Hona hemen berriro ireki ziren erakusketak: *Atzera begirako poetika*, *Antton Elizegi Argazki Funtsa*, *Deabrua ote* eta *Mila eskuren isilpeko lana* (guztira, zazpi erakusketa izan ziren urtean). Bestetik, proiektu interesgarri batzuk, hala nola Elkanoren gaineko erakusketa

edo emakume artistei buruzkoa, 2021era atzeratu ziren. Bisitariak kostata agertu ziren museora, eta, pixkanaka, konfiantza hartuz joan ziren, baina museoena da pandemia gehien nabaritu duen arloetako bat. Hain zuzen ere, nabarmentzekoa da *Pandemiaren lekukotzak* izeneko ekimena, zeinarentzat museoak aldi honi buruzko materiala bildu baitu, hemendik denboraldi batera bizi izan duguna gogoratzen lagunduko diguna.

Azkenik, 260 ikastaroak -4.500 ikasle zituzten- eten egin behar izan ziren martxoan. Asko, online bete ahal izan ziren (161 ikastaro amaitu ziren modu birtualean, %62), baina parte-hartzaileek argi utzi zuten aurrez aurre egin nahi zituztela saioak.

Eta etorri zen uda, eta harekin batera zorioneko “ez-festak”. Ageriko ospakizunak egin ezin zirenez, ezin gozatu San Juan gauaz, Aste Nagusiaz, Su Festen Lehiaketaz, Estropadez eta Euskal Jaiez, orain arte ezagutu ditugun bezala. Hala eta guztiz ere, Donostia Festak unitatetik bi helburu bete ziren: sektorean kontratazioa bultzatzea, eta uda giroari eustea

ABUZZUA DONOSTIAN

115 jarduera
14.326 pertsona

Aurten estropada etxetik 36 traineru

nolabait, baikortasunari bultza egiteko osasun egoera hain zaila izanik ere. Horretarako Abuztua Donostian programa sortu zen, formatu txikiko 115 jarduera, zeinetan 14.326 lagunek hartu zuten parte; eta herritarren konplizitatea lortu zuen. *Aurten*, *Kontxa etxetik* goiburupean egin ziren Donostiako Estropadak. 36 traineruk hartu zuten parte emakumeen eta gizonen finaletan, eta Oriok eta Hondarribiak irabazi zituzten, hurrenez hurren.





Jazzaldia, berriz, lehen jaialdia izan zen, Donostiako udako jaialdien artean ez ezik (bidea ireki zien besteei), Espainiako Estatu osoan. Trinitate plaza, leku berezia kulturarako eta herritarrentzat, erabiltzea donostiar guztien aldarrikapen ekintza gisa bizi izan zen. Guztira, 44.000 donostiar izan ziren 40 kontzertutan; gainera, beste 70.000 ikus-entzulek jarraitu zituzten streaming bidez emandako 15 kontzertuak.

Udako antzerkiari dagokionez, helburua profesionalen sektoreari laguntzea zen, betiere, jarduerari eta kontratazioari eutsiz ahal zen heinean. Horretarako 1.400.000€ erabili genituen udako hiru hilabeteetan, jakinik inbertituriko euro bakoitzak 2,5 euro dakarzukiola hiriko ekonomiari. Udako ikuskizunak 20 izan ziren, erabateko

lau estreinaldi, eta ikus-entzule gazteenek sekulako erantzuna eman zieten euskarazko antzerkian egin genizkien proposamenei.

San Telmo Museoa erakusketak luzatu egin ziren, interesa zuen jendea bisitan joateko aukera gehiago emateko. Eta *Postigo, garai baten kronika* inauguratu zen, bisitari asko erakarri zuen erakusketa.

Halaxe iritsi ginen udazkenara.

Orduan hasi zen pandemiaren bigarren olatua. Beldurrezko 31. Astea egin ahal izan genuen, edizio txikiagoa baina oso hunkigarria aretora bildu ziren 3.000 ikus-entzuleentzat eta erakusketetan izan ziren beste 6.000 lagunentzat. Horretarako, programazioa aldatuz joan zen. Eta Nosferatu zikloak, Fassbinderri eskainitakoak, uda ondoren izan zuen jarraipena. Ez, ordea, Literaktum jaialdiak, bertan behera utzi behar izan baitzen gonbidatutako idazleek etortzerik ez zeukatelako, nahiz eta Donostia Kulturaren apustu argienetako bat izan gerora begira. Musikagela Fest

jaialdia ere bertan behera geratu zen, baita Basoka, Glad is the Day... ere.

Udazkena zen gako DK Ikastaroak berriro martxan jartzeko. Horretarako, goitik behera berrantolatu genuen proposamena, hiruhilekotan banatuz (unean uneko osasun egoerari erantzun ahal izateko). Emaiza oso ona izan zen. 170 ikastaro jarri genituen martxan, 2.600 lagunentzat, eta aurrera jarraitzen dute 2021eko hasieran honetan.

Neguko jaiei dagokionez, berriz, egokitu beharra izan genuen hor ere. San Tomaseko lehiaketa bat berreskuratu genuen, Euskal Herriko XXV. Txistorra Lehiaketa, eta hainbat neurri hartu genituen (online mezulari zerbitzua, bideo pertsonalizatuak, ikastetxeetara egindako bisitak, antzerki emanaldiak, buzoi gehiago hirian, eta abar) Olentzerok eta Mari Domingik Donostiako etxeetara iristeko aukera izan zezaten. Zorionez, arazorik gabe iritsi ziren...

Beldurrezko

31. Astea

Aretoa:

3.000 ikusle

Erakusketak:

6.000 ikusle



Jazzaldia

40 kontzertu

44.000 herritar

15 kontzertu streaming bidez

70.000 ikusle



San Telmo Museoa urtearen azkenera balorazio positiboarekin iritsi zen. Aintzat hartu beharra dago, egoera hain zaila izanik, batetik, sorkuntza garaikidea bultzatu zuela *Museo Bikoitzaren* bigarren aldiaren bidez, oraingoan Erlea Maneros Zabala artistarekin, zeinaren proiektua pandemiak baldintzatu baitzuen ezinbestean. Bestetik, *Al abrigo de Urgull* erakusketarekin lotutako grabatuak sortu zituzten lau artista gaztek: Xare Alvarez, Mikel R. Pejenaute, Ainize Txopitea eta Julen Agirrek. *Artea abian* egitasmoan Nagore Amenabarro izan genuen, Kutxa Fundazioaren babesarekin. Nabarmentzekoa da, halaber, Erlea Maneros, Marta Cárdenas, José Zugasti, Cristina Iglesias, Vitxori Sanz, Pello Irazu, Bonifacio Gómez, Maite Rocandio, Blanca Oráa, Angel Bados, Gustavo Maeztu, Aurelio Arteta, María Cuello, Elena Mendizabal, Barbara Stammel eta Pablo Urangaren artelanak erosi dituela museoak.

Guztira, urtealdiko zenbakiak aurreko urteetakoak baino apalagoak dira, eta aurreko urteekin ezingo ditugu konparatu. Gaur eman dugu pista bat datu nagusienekin.

Aurrera ditzakegu beste batzuk ere: musikaren ikuspegitik, balantzea ona da, 23.500 ikus-entzule izan baitziren Victoria Eugenia Antzokian eta Antzoki Zaharrean egindako 60tik gora kontzertuetan.

Antzerkiari eta dantzari dagokienez, berriz, 11.486 lagunek gozatu zuten 69 emanalditan eskainitako 48 ikuskizunez, eta beste 1.641 lagunek hartu zuten parte 89 jardunaldi paralelo, tailer, masterclass, eta abarretan. Jendearen erantzun ona agerian uzten duen datu bat: 26 funtziotan jarri behar izan genuen "sarrerak agortuta" kartela.

90.696 izan ziren saldutako sarrerak, eta 1.168.582 euro ingresatutakoa (2019arekin alderatuta %47,73). Nabarmentzekoa da, baita ere, Donostiako Kulturaren salmenta digitala izugarri igo zela, %63tik %83ra. Gelditzen ez den hazkundea da Donostia Kulturako bazkideena ere: %3 igo zen kopurua, Guztira, 110.066 bazkide ditugu egun.

Online salmenta ↑
%83 %20



Donostia Kultura bazkideak

↑
%3 
110.066 pertsona



Errepikatu nahi dugu 9 hilabete gogor izan direla: emanaldiak bertan beheara utzi, atzerapenak... Itxialdian, 30 emanaldi geratu ziren bertan behera; horietatik %25, behin betiko. Ahal zirenak berreskuratzen ahalegindu ginen, eta %50 2020an bertan programatzea lortu genuen, deskonfinamenduaren ondoren, eta beste %25 2021ean zehar egiteko asmoa dugu. DK-k bertan behera utzitako ekitaldiak 24 izan ziren, gehi Jazzaldiko 18.



Laburbilduz:

2020. urtearen memoria osatzen ari gara, informazio guztia eta datuak bilduz, baina, bitartean, eta kontuan izanik iazkoa urte berezia izan zela, hemen aurreratu dizkizuegu ahaztuko ez dugun urte honen zertzelada nagusiak.

DK-k 30 urte bete zituen pandemia urte horretan, eta aurrez pentsatua zuen bezala, ez ospatzea erabaki zuen. Horren ordez, ahalegin guztia egin zuen krisiak gogor jotako sektorearen alde, inguruarekin eta gure sortzaileen eta kultur enpresen egoera ezin latzagoarekin bat eginez eta enpatizatuz.

Kultura birtuala hementxe dugu dagoeneko, baina DKn -hori pixkanaka modurik naturalenean geureganatzeaz gainera-, sendotu egin nahi dugu aurrez aurrekoa ere, hots, zuzeneko arteak, ikus-entzuleen hurbiltasuna eta kulturen ikus-entzule gisa bakarrik ez, eragile aktibo gisa ere parte hartzea (ikastaroetan, festetan eta abarretan).

Azkenik, nabarmentzea merezi du Donostia Kulturaren zehar-arloek egin duten lana, egiturak oso egoera gaiztoetan erreakzionatzeko duen gaitasuna frogatuz:

Ekoizpenaren arloan lortu dugu DK aitzindari izatea bai espazio eszenikoak baita antolakuntzako lan-dinamikak egoera berrira egokitzen ere artisten, teknikarien eta ikus-entzuleen segurtasunaren aldetik, erreferente izanik inguruko beste kultur gune batzuentzat.



Komunikazioan, eta arlo guztietatik (DK, STM, Larrotxene...) egundoko ahalegina egin genuen denborarik laburrenean sortzeko DKetxean, DK ON!, Larrotxene Bideo Twitch-en... Digitaleranzko zibogari ekin genion, eta horrek jarraitu egingo du. Horren erakusle da hazkunde handiena webguneko bisitetan izan genuela: %50 igo ziren, ia 5.000.000 bisita lortuz.

Jaien antolakuntzari dagokionez, zailtasuna are handiagoa izan zen, baldintzak haren izatearen kontrakoak baitziren (jaiak: kolektibitate baten gozamenerako ekitaldiak, edo jaiak: jendea biltzeko abagunea...). Irudimen handiz, sektoreari laguntzea lortu genuen, eta, ahal zen heinean, herritarren aldartea gozatzea.

Bukatzeko, nazioarteari dagokionez, Donostia Kulturak onlineko zenbait topaketatan parte hartu zuen, nazioarteko harremanak sendotzeko ahalegin berrituan. Gainera, gero eta interes handiagoa pizten ari da eredu gisa, nazioarteko kultur agertokian. Izan ere, elkarlanek inoiz baino zentzu gehiago dute orain.

Eta azkenik, kulturaren aldeko konpromisoa erakusten duten pertsonen eskerrak eman nahi dizkiegu, bereziki garai zail hauetan.

